

L'Algèria amb els ulls d'un lector de 'L'Avenç'

Joan Garí

És prou evident que l'escriptor nord-català Joan Daniel Bezsonoff s'ha consolidat els darrers anys dins la nostra literatura amb la ferma combinació d'un estil personal i un univers argumental que n'ha eixamplat l'escenografia i l'imaginari. Si li dieu que això és per la seua ciutadania francesa –i la seua irreprimible admiració per la literatura en aquest idioma–, ell us retrucarà que és obvi que és francès, però “se n'està curant”. En realitat, Bezsonoff és un escriptor que llegeix en francès, escriu en català i viu enmig del fotut engolidor de l'univers. El secret del seu èxit rau en la barreja estimulante de tradicions simultànies, allà on Proust fa una encaixada amb Fernandel, Josep Maria de Sagarra no té un nivell inferior a Luis Mariano i tota la tradició russa –les maleïdes i fascinadores novel·les de mil pàgines– es concentra en un cognom que podria ser el d'un poeta contrarevolucionari, però que es queda molt dignament en llinatge de taxista.

La melancolia dels oficials, el seu nou llibre, és un retorn a l'escenari colonial que ja havia tractat a *La presonera d'Alger*. Els protagonistes són militars gavatxos, aquesta casta que l'autor jutja cultíssima i que, en tot cas, si no saben guanyar guerres excel·leixen a l'hora “d'organitzar aperitius”. El narrador és el comandant Daniel Valls, que forma part de les tropes ocupants enmig del desert del Sersou. Entre setmana combat els insurrectes i el diumenge llegeix els “llibres catalans” de *L'Avenç* que li envia sa mare.

Sincerament, m'interessa i m'entusiasma molt més el Bezsonoff memorialista que el narrador de ficció. Els meus lectors ja sabran de què parlo. Tanmateix, *La melancolia dels oficials* és un Bezsonoff en estat pur i això és un regal que no podem rebutjar. El seu estil sec i auster, de frases simples (subjecte, verb

La melancolia dels oficials

JOAN DANIEL BEZSONOFF

Editorial Empúries

Barcelona, 2011

144 pàgines / 18 euros

i predicat, com en l'escola periodística, però de la rama ètica i gastronòmicament desafortunada), la guerra declarada a les subordinades, el vocabulari especiat i aromàtic (*esbramegar, secallí, apregonar-se, guimbar, repetell, ximar, trainya,*

olendra, estregina...): el català de Bezsonoff serva l'equilibri entre la llengua del nord i la llengua del sud, els registres col·loquials i els pròpiament literaris. Els seus paisans, quan el llegeixen, diuen que “espanyoleja”. En canvi, al sud dels Pirineus entabana els lectors amb el seu exotisme i la francofilia irònica.

Els seus personatges són espies que admiren Luis Mariano i noietaes que experimenten el mateix sentiment envers Napoleó. A De Gaulle el jutja benignament, tal com feia ma mare, la qual, en veure el seu rostre de corredor d'assegurances (assegurances heroïques, òbviament) en algun vell documental televisiu, hi experimentava una difusa simpatia.

De Gaulle, d'alguna manera, era un autoritari *soft* moralment exonerat per la glòria bèl·lica. Per a això es guanyen les guerres. El pare de Bezsonoff –militar francès– feia burla de la condició d'escriptor en català del fill. Els pares –tots– tenen els seus mites i és als fills que ens toca de redimir-ne el llegat i introduir una ironia terapèutica. Algèria no és el nom d'un país: és el nom d'un territori de la memòria subordinat a les necessitats d'un narrador que necessita ordenar els seus fantasmes. I riure-se'n un poquet, amablement i orgullosament.

www.oficielelector.blogspot.com

Joan Daniel Bezsonoff